

XXV, afdeling A, af *Mecklenburgisches Urkundenbuch*. Det indeholder som supplement til tiden 1166—1400 ca. 1000 breve og regester af breve, for en stor del hentede fra de pavelige kopibøger i Vatikanet og fra de vendiske byers stadsbøger. En fornyet gennemgang af de vendiske byers arkiver har dog samtidig bragt en række hidtil ukendte diplomer for dagen, heriblandt et dusin breve, som er udstedt af danskere eller vedrører danske forhold. De fordeler sig nogenlunde ligelig over perioderne 1301—18 og 1350—79. Blandt disse breve er der tre kongediplomer, udstedt henholdsvis af Erik 6. (1301 ⁵/₈ og 1318 ²⁴/₇) og kong Oluf (1379 ¹³/₁₂). Desuden maa fremhæves, at der under 1358 12. sept. og 1359 8. dec. findes to vidisser af Erik 6. diplomer fra 1298 29. nov. (ikke anført i Regesta eller Repertorium) og fra 1302 11. nov. (Regesta * 829), som angives at være forfalskninger fra 16. aarhundrede.

Samtidig foreligger 2. hefte af *Pommersches Urkundenbuch* VII omfattende tiden 1328 7. maj til 1330 31. dec. Foruden de gode tekster kan fremhæves at det indeholder tre hidtil utrykte diplomer af bisp Jens af Roskilde fra 28.—29. sept. 1329 og et skødebrev om gods paa Rügen, udstedt af enken efter drosten Laurends Jonsen.

C. A. Christensen.

Blandt de talrige Facsimileoptryk, som i de seneste Aar har set Lyset, tilkommer der utvivlsomt den af John Kroon foranstaltede, i »Malmö Ljustrycksanstalt« fremstillede Udgave af Malmö Stadsbog, *Registrum ville Malmøyghe* (1937) en virkelig Hædersplads. Selvom der ikke sjældent kan rejses berettigede Indvendinger mod den stærkere og stærkere Tendens til at lade personligt Udgiverarbejde afløse af mekanisk Reproduktionsteknik, saa maa dog al Kritik forstumme over for en Udgave som den her foreliggende af en enkelt, betydningsfuld Codex. Med Benyttelse af alle den moderne Tekniks Hjælpemidler er det lykkedes at fremstille en usædvanligt naturtro Gengivelse af Originalen, saaledes at man faar et baade smukt og paalideligt Indtryk af dennes Ejendommeligheder i videste Udstrækning, ikke mindst selvfølgelig i palæografisk Henseende. Hertil kommer endvidere, at Haandskriftet ogsaa indholdsmæssigt set har en ikke ringe historisk Værdi. Det er paabegyndt 1420 af Stadsskriveren Aage Jensen Degn (Dyekn), omfatter Tiden indtil 1652 og indeholder Afskrifter af de vigtigste Breve og Dokumenter vedrørende Malmö By. I en kortfattet »Historik« giver Docent Ingvar Andersson paa instruktiv Maade en Oversigt over denne Stads-

bogs principielle Stilling og Betydning til Oplysning om juridiske, administrative og kommercielle Forhold i en senmiddelalderlig Skaanestad, medens Stadsarkivaren i Malmø Leif Ljungberg skildrer Originalens Historie og giver en fyldig Udsigt over Indholdet med Angivelse af, hvor de deri indførte Breve er trykt. Med en vis Tilfredshed kan man fra dansk Side konstatere, hvor stor en Del af dette Brevmateriale for første Gang er fremdraget af Udgivere som Langebek, J. L. A. Kolderup-Rosenvinge, Camillus Nyrop og William Christensen. *Bjørn Kornerup.*

Dr. Heinz Lehmann: *Die deutsche Kanzlei zu Kopenhagen als Vorkämpferin für den Absolutismus in Dänemark und als Verwaltungszweig innerhalb des dänischen Verwaltungssystems bis 1676* (Disp. Hamburg 1936) giver ikke den stærkt tiltrængte, arkivalsk dokumenterede Fremstilling af Tysk Kancelli's Historie i ældre Tid. En saadan kan vel heller næppe ventes af et mindre Arbejde som det foreliggende, saa meget mindre som Forfatteren ikke blot har villet skildre Kancelliets administrative, men ogsaa dets politiske Betydning. Grundlaget er da i alt væsentligt den trykte Litteratur, hvis Forfattere iøvrigt kunde have været citeret med større Omhu. I. A. Fridericias Navn er saaledes konsekvent stavet galt, og Niels Slange er i Litteraturfortegnelsen opført som Forfatter til »Christian IV's Skib paa Skanderborg Sø«.

Det er ikke uden Interesse at følge Skildringen af Tyske Kancelli som »Vorkämpferin für den Absolutismus in Dänemark«, selv om Linien bliver trukket lovlig haardt op, saa at det i Virkeligheden snarere bliver de tyske saavel adelige som lærde Raadgiveres Indsats gennem Tiderne, der skildres, end Kancelliets. Værre er det, at Fremstillingen af Kancelliet som Forvaltningsinstitution lider af utilstedelige Mangler. Med nogen Overraskelse læser man (S. 25), at Rentekammerets jydsk Sager sorterede under Tyske Kancelli, samt (S. 24) at det samlede kongerigske Kirkevæsen saavel som Hertugdømmernes efter Reformationen henlagdes hertil. En Undtagelse dannede kun det under Ribe (sic) Stift hørende Als med Ærø. Ribe Stift maa altsaa ogsaa formodes at have været unddraget Tyske Kancelli's Almagt. Til sin Lettelse erfarer man dog (S. 53), at Kirkevæsenet — tilligemed Militær- og Bjergværksvæsen — ved Enevældens Indførelse havde vundet saa meget i Danskhed, at det nu med Rimelighed kunde udskilles fra Tyske Kancelli!

Johanne Skovgaard.